

חתם סופר יומא עג :

דלקמן פ' ע"צ אמרינן קים לכו לרצן ככותבת מיתבא דעתיכ
מיכו כ"ע טובא ועוג מלך הצנן פורתא, ויפכ הסציר צספר
תוס' יוכ"כ דכל אדם סא נחיישז דעתו רגע אחד צבוא כותבת
למעיו סא, אלא דעוג מלך הצנן דחוס טצטו עכה כרי הוא
מתעכל כרגע וחרר ומתאזכ, ועכ"פ לרגע נחיישז דעתו כ"ש
וחייז וא"ש, אך צשתייה מלוא לוגמיו של כל אחד צעלמו
משערינן לא פירשו לנו טעמא מ"ט לא נימא נמי ככה"ל.
ולפע"ד ע"פ ש"ס סוכה מ"ע ע"צ כי שצט אינש חמרר מגרונו
שצט ע"ש, ועיין מג"א סי' קפ"ג סק"ז, ולפ"ז צשתייה לכ"ע
צתר גרונו אזלינן, ופורתא נמי חיק אוכל יעטס, ולא גרע
מעינויים דרחילא וסיכה גס לר"ל גס.

מהר"ל גבורות ה' פרק סי' (עמ' רסח)
לגאולה, כי ההפרש שיש בין האכילה והשתיה
הוא דבר זה, כי האכילה כמו שיתבאר הוא יותר
גשמי מן השתיה, כי המשקה הוא דק יותר וכל
דבר שהוא דק הוא יותר רחוק מן הגשמי, ודבר
ארבעה דברים בארבעה כוסות, כי הכוס מורה
על מדריגה יותר מן האכילה שהמשקה אינו כל
כך גשמי, כי האוכל לגסות האוכל ולעבות שלו
הוא גשמי. ודבר זה ידוע כי המשקה יותר דק
ויותר רחוק מן הגשמי מאשר האוכל, ובפרט
היין כי משקה היין הוא נבדל מחומר וגסות
הענב, ולפיכך היין בפרט מורה על דבר שהוא
יותר נבדל מן הגשמי. והערך והיחוס הוא שוה

ספר הזכרון למרן הפחד יצחק עמ' לב

בארה"ב. אולי משתקף בזה הד דבריו ברשימה 124 : „בדברי חז"ל, משען
לחם' – זה הלכה, ומשען מים' – זה אגדה. רואים אנו מן הנסיון כי אכילת
ייסודה של המתיתבא דשם : „נשאלתי למה אני נוהג להשמיע את שעורי בהלכה
לפני דלתיים פתוחות באזני כל התלמידים, ואילו את שיעורי באגדה 126 אני
משמיע לקבוצות, קבוצות של תלמידים, כשאני מדייק שאף אחד שאינו קרוא
לה לא יהיה נוכח בשעת השעור. והשבתי דאשכחן לענין יום כיפור, דשיעור
כרת שבו, תלוי במייתבא דעתא. ואמדו חז"ל שיעור אכילה בככותבת, ושיעור
שתייה במלוא לוגמיו. וחזינן מזה דשעור אכילה הוא שעור שוה בכל אדם,
דלכו"ע שיעוריה בככותבת הוי. אבל שיעור שתייה שונה לכל אדם באשר הוא
אדם, והשיעור משתנה לפי גודל האדם. וידוע הוא דמשען לחם זו הלכה,
ומשען מים זו אגדה. ולהכי בהלכה דנמשלה לאכילה, השיעור הוא כללי, ואינו
נמדד במדה אינדיבידואלית. משא"כ באגדה דנמשלה לשתייה דשם משערינן
בכל חד לפום שעוריה דיליה. ולהכי הוי קפידא על מי שאינו קרוא שישתתף.